

Satakunnan Museo

24.5.2017

Porin kaupunkisuunnittelu
PL 95
28101 PORI

Viite Nähtävillä olo 11.-24.5.2017

Asia: Riihikedon (9.) kaupunginosan korttelin 76 (osa) rautatieaseman aluetta koskevan asemakaavan muutoksen 609 1689 osallistumis- ja arviointisuunnitelma

VR-yhtymä Oy, Kiinteistöyksikön aloitteesta vireille tullut asemakaavan muutos koskee Riihikedon kaupunginosassa yhtä korttelia, jossa sijaitsevat sekä Porin rautatieasema että siihen liittyvä saman ikäinen entinen pikatavara-asema.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan kaavamuutoksen tarkoituksena on tutkia alueen lisärakentamismahdollisuutta lähinnä asuin- käyttöön sekä tarkentaa asemarakennuksen ja sen lähiympäristön kaavamerkintöjä tarkoituksenmukaisemmiksi. Tavoitteena on ”ympäristöön hallitusti asettuva, kaupunkirakenteen reunaa täydentävä urbaani kokonaisuus.” Edelleen osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan kaavamuutosta valmistellaan samanaikaisesti hankkeen rakennussuunnittelun kanssa. OAS:iin ei silti ole sisällytetty tätä hanketta havainnollistavaa aineistoa, eikä myöskään vielä kaavamuutoksen luonnosta.

Porin vuonna 1937 valmistunut, funkistyylinen rautatieasema on maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen kohde, joka on huomioitu **Satakunnan maakuntakaavassa** (ympäristöministeriö vahvistanut 30.11.2011) kohdemerkinnällä kh, johon liittyy lähinnä kuntakaavoitusta ohjaava suunnittelumääräys:

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.

Rautatieasema sijaitsee **Porin kansallisessa kaupunkipuistossa**, joka on perustettu ympäristöministeriön päätöksellä 6.5.2002. Porin kansallinen kaupunkipuisto on huomioitu myös Satakunnan maakuntakaavassa kp-rajauksella, johon liittyy niin ikään suunnittelumääräys: *Alueen suunnittelussa on otettava huomioon puiston erityisominaisuudet perustamispäätöksen mukaisesti.*

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman kappaleessa 4.1 käsitellään maakuntakaavaa, mutta sekä kh- että kp –merkintä on jätetty siinä huomioimatta. Jatkossa tulee maakuntakaavaa esittelevään kohtaan sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan että tulevaan kaavaselostukseen liittää tiedot ko. määräyksistä sekä Satakunnan maakuntakaavan Porin kaupunkikeskustaa esittävä karttasuurennos (mittakaava 1:20 000), josta kumpikin merkintä käy hyvin ilmi.

Porin rautatieasema on osoitettu suojelukohteena asemakaavoitusta ohjaavassa **Porin kantakaupungin yleiskaavassa** (KV 10.12.2007). Merkintään liittyy purkamisen kieltävä määräys. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa Porin kantakaupungin yleiskaava on esitelty kappaleessa 4.2, mutta aseman suojelu on jäänyt mainitsematta ja tulee kaavatyön edetessä huomioida sekä OAS:ssa että kaavaselostuksessa.

Suunnittelualuetta koskeva **nykyinen asemakaava** on alueen kaavoista vanhin ja tullut lainvoimaiseksi 19.11.1997. Siinä koko suunnittelualue on *rautatieasema-, liike-, toimisto- ja terminaalirakennusten korttelialuetta* (LRK). Rautatieasema on osoitettu kr-2 –merkinnällä, joka ainoastaan toteaa kohteen arvot - *Ympäristön ja kaupunkikuvan kannalta merkittävä rakennus*. Merkintää ei liity määräystä. kr-2 –merkintä on mainittu osallistumis- ja arviointisuunnitelman asemakaavaa käsittelevässä kappaleessa 2.3.

Suunnittelualue rajautuu luoteessa kerrostalorakentamisen mahdollistavaan tuoreeseen asemakaavaan, joka on saanut lainvoiman 30.3.2016. Kaakossa alue rajautuu erittäin tehokkaan kerrostalorakentamisen mahdollistavaan, hiljattain ehdotuksena nähtävillä olleeseen, mutta ei vielä lainvoimaiseen korttelin 76 kaakkoisosan asemakaavaan. Jatkossa kun nyt vireille tulleen korttelin 76 osan asemakaava-hankkeen vaikutuksia arvioidaan, tulee arvioinnissa huomioida myös näiden, kaava-alueeseen rajautuvien asemakaavojen yhteisvaikutukset vireillä olevan asemakaavan kanssa.

Suunnittelualueen kulttuurihistorialliset arvot on selvitetty asemakaavan muutosta ajatellen poikkeuksellisen hyvin. Satakunnan Museo on tehnyt kesällä 2015 Riihikedon keskiosan perusinventoinnin ja sen pohjalta museo on edelleen toteuttanut VR-yhtymä Oy Kiinteistöyhtiön tilauksesta **Porin rautatieaseman rakennushistoriaselvityksen**, joka on päivätty 18.12.2015. Rakennushistoriaselvitys itsessään on mainittu OAS:n kappaleessa 4.4., mutta sen sisällöstä ei sanaakaan.

Rakennushistoriaselvitys toteaa jo perusinventoinnissa kirjatut alueen kahden rakennuksen arvot: *”Asemarakennus ja pikatavara-asema muodostavat arkkitehtuuriltaan edustavan, hyvin säilyneen, historiallisesti arvokkaan ja ajallisesti yhtenäisen kokonaisuuden, jonka kummankin rakennuksen säilyminen olisi turvattava suojelumerkinnällä.”* Tämän ohellaselvityksessä on rakennuskokonaisuuden kannalta merkittävänä nähty myös toistaiseksi jäljellä olevien asemapuiston osien säilyttäminen.

Satakunnan Museo katsoo, että Porin kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluvan, maakunnallisesti merkittävän rautatieaseman ja sen välittömän lähiympäristön asemakaavan muutoksessa tulee rakennushistoriaselvityksen arviointi suosituksineen esitellä ja ottaa huomioon. Museo toteaa jo kaavaprosessin tässä vaiheessa, ettei näe edellytyksiä asuntorakentamiselle varsin suppealla suunnittelualueella, jota reunustavat tuoreet, tehokkaan asuntorakentamisen mahdollistavat asemakaavat (ei kaikilta osin vielä lainvoimaiset). Sen sijaan museo pitää mahdollisena ja toivottavana, että asemakaavan muutos mahdollistaisi aseman kummankin rakennuksen nykyistä monipuolisemman käytön.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja

Tutkija

Juhani Ruohonen

Liisa Nummelin

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/Esa Hoffrén, Anna-Leena Seppälä
 Museovirasto/kirjaamo
 Satakuntaliitto/kirjaamo